

เสวนาคลังสมอง คลังปัญญาสยาม (ครั้งที่ 9)
"แลไปข้างหน้าศตวรรษที่ 21 จากมุมมองศตวรรษที่ 20"

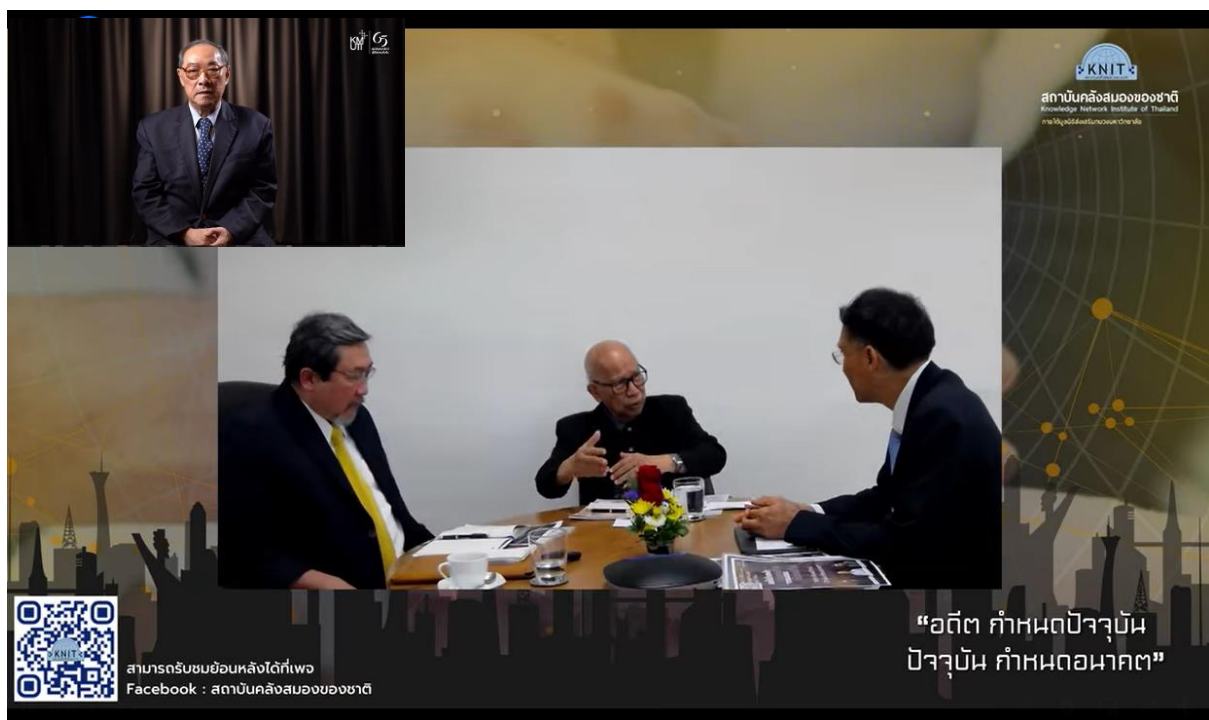
โดย

ดร.กฤษณพงศ์ กีรติกร
(ประธานคณะกรรมการสถาบันคลังสมองของชาติ และ นายกสภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์)

ศ. (เกียรติคุณ) ดร.เจตนา นาควัชระ
(ศาสตราจารย์เกียรติคุณ มหาวิทยาลัยศิลปากร และ กรรมการสถาบันคลังสมองของชาติ)

รศ.ดร.อมรวิรัช นาคทรพรพ
(ที่ปรึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี)

วันที่ 20 พฤศจิกายน 2567 เวลา 10.00 - 11.00 ณ สถาบันคลังสมองของชาติ และ
ผ่านระบบ VDO Conference (ZOOM)

เสวนาคลังสมอง คลังปัญญาสยาม ได้หยิบยกประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการศึกษาและบทบาทของอุดมศึกษาไทยในการสร้างอนาคต โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิหลากหลายท่านร่วมแลกเปลี่ยนความเห็น ภายใต้กรอบแนวคิด “อดีตเป็นตัวกำหนดปัจจุบัน และปัจจุบันจะเป็นตัวกำหนดอนาคต”

การศึกษาจากอดีต

อดีตของการศึกษาไทยนั้นถือเป็นรากฐานที่สำคัญยิ่ง เริ่มต้นจากสมัย (รัชกาลที่ 5) ซึ่งมีการวางรากฐานระบบโรงเรียนแบบใหม่ให้เกิดขึ้นในประเทศ พร้อมกับหลักการศึกษ “Efficiency, Equity, Excellence และ Internationalization” ซึ่งยังคงเป็นแนวคิดสำคัญที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ในปัจจุบันและอนาคต

- Efficiency (ประสิทธิภาพ): ระบบการศึกษาในอดีตให้ความสำคัญกับการจัดการที่เหมาะสมและคุ้มค่า

- Equity (ความเสมอภาค): การให้โอกาสทางการศึกษากับประชาชนอย่างเท่าเทียม เช่น โครงการมหาวิทยาลัยเปิดในอดีต
- Excellence (ความเป็นเลิศ): การพัฒนาการศึกษาอย่างมีคุณภาพ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของสังคม
- Internationalization (ความเป็นสากล): การเปิดกว้างเชื่อมโยงการศึกษา与世界ภายนอก ซึ่งในอดีตอาจจำกัดอยู่ที่โลกตะวันตก แต่ปัจจุบันต้องขยายไปสู่ภูมิภาคเอเชียและทั่วโลก

การศึกษาไทยปัจจุบัน

ปัจจุบันระบบอุดมศึกษาไทยเผชิญกับความท้าทายหลายประการ เช่น ระบบการจัดการที่มีลักษณะ Top-Down ซึ่งขาดการมีส่วนร่วมจากนักวิชาการ และการเน้นตัวชี้วัดแบบ Ranking ที่ไม่สอดคล้องกับบริบทจริงของประเทศ

- ขาดการสนับสนุนจากภาครัฐ: งบประมาณวิจัยในปัจจุบันอยู่ที่ 1% ของ GDP ซึ่งถือว่าน้อยมากเมื่อเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้ว
- ความไม่สอดคล้องกับพื้นที่: มหาวิทยาลัยหลายแห่งยังไม่สามารถเป็นที่พึ่งให้กับชุมชนและท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง
- ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา: โอกาสในการเข้าถึงการศึกษาที่ยังจำกัด โดยเฉพาะในกลุ่มผู้มีรายได้น้อย

อนาคตของการศึกษาไทย

ผู้ร่วมเสวนาต่างเสนอแนวทางสำคัญในการปฏิรูปอุดมศึกษาไทย โดยมีเป้าหมายให้สอดคล้องกับเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคต และสร้างมหาวิทยาลัยรุ่นใหม่ที่เราเรียกว่า Next Generation University (NGU)

- หลักการสำคัญ: NGU จะต้องยึดหลัก (Efficiency, Equity, Excellence, Internationalization)
- การสร้างมหาวิทยาลัยที่เชื่อมโยงกับพื้นที่: การใช้แนวคิด Area-Based Approach ให้มหาวิทยาลัยเป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้และที่พึ่งของท้องถิ่น
- ความเป็นเลิศอย่างมีคุณค่า (Excellence with Relevance): การพัฒนางานวิชาการที่สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมได้จริง
- การใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์: AI และเทคโนโลยีสมัยใหม่จะเป็นเครื่องมือในการเชื่อมโยงการศึกษาให้เข้าถึงได้ง่ายขึ้น แต่ต้องไม่ละทิ้งความเป็นมนุษย์และมิติทางจริยธรรม

สรุปแนวทางเพื่อการศึกษาไทยในอนาคต

การจะทำให้อุดมศึกษาไทยกลับมามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศได้นั้น ต้องมีการตัดสินใจเชิงนโยบายที่สำคัญ ได้แก่:

1. การลงทุนใหม่ (Reinvest) ในการศึกษา: เพิ่มงบประมาณวิจัย และสนับสนุนมหาวิทยาลัยในการทำงานร่วมกับพื้นที่

2. การสร้างระบบการศึกษาที่เสมอภาค: ให้โอกาสทางการศึกษาแก่ผู้ด้อยโอกาสอย่างแท้จริง
3. การยกระดับคุณภาพงานวิชาการ: สนับสนุนการทำวิจัยที่มีคุณค่าและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง
4. การเปิดกว้างสู่สากล: ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ และพัฒนาภาษาอังกฤษในระบบการศึกษา

ช่องทางการติดตามรับชม

สามารถติดตามรับชมย้อนหลังได้ที่ “เพจเฟซบุ๊ก” สถาบันคลังสมองของชาติ

วันที่ 4 ธันวาคม 2567